

Apríl 2015

Horolezci a horolezectvo sú prevažnou témou aprílových noviniek z regionálnej študovne. V júni tohto roku si pripomenieme druhé výročie tragickej smrti Petra Šperku a Antona Dobeša. Do dejín Slovenska sa nechtiac zapísali ako prví občania Slovenska zavraždení teroristami. Tragické udalosti odohrávajúce sa pod Nanga Parbatom približuje čitateľom Milan Vranka vo svojej najnovšej knihe **Poprava pod Nanga Parbatom**. Knihu vydalo občianske združenie Devínske Karpaty. Kniha sa nezaobera iba tragickým dňom, kedy boli obaja horolezci popravení, ale cez spomienky ich blízkych a priateľov nám ich približuje ako manželov, otcov a kamarátov. V podobnom štýle nám autor približuje aj ďalšie horolezecké tragédie. V máji minulého roku sa z himalájskej expedície nevrátili Ján Matlák a Vladimír Švancár. Obaja našli svoju smrť v lavíne pod Dhaulágirí. Podobný tragický osud postihol aj piešťanského rodáka Vladimíra Plulíka. Od 26. júna 2008, keď nezostúpil z Broad Peak), je nezvestný. Bratom Pochylým sa Milan Vranka síce venoval už vo svojej knihe Koniec pavúkov v Tatrách, no pre veľký záujem sa k ich tragédii vrátil aj vo svojej najnovšej knihe. Obaja bratia zahynuli vo Vysokých Tatrách pri návrate z horolezeckej túry. Autor sa nevyhýba ani väzenským rokom Pavla Pochylého, keď bol odsúdený za nedovolené podnikanie a neskôr si odpýkával trest za pokus o nelegálne opustenie republiky.

Knihu rozhovorov s horolezcom a horským vodcom Pavlom Rajtárom s názvom **Strmé cesty pod hviezdami** vydal autor Matúš Demko v tomto roku vo vydavateľstve Hlbiny. „Keby som sa mal ešte raz narodiť, znova by som chcel žiť v horách,“ vyznáva sa v knihe rodák z nížinatých Sľažian v okrese Zlaté Moravce. Lásku k prírode zdedil od rodičov a starých rodičov, tú k horám mu zasa vštepil strýko Peter Rajtar, s ktorým podnikal časté horolezecké túry v Tatrách. Vyučenému jazdcovi a ošetrovateľovi koní Tatry učarovali. Natoľko, že sa v nich rozhodol žiť. V knihe spomína na svoje skialpinistické, lyžiarske, horolezecké a j vodcovské začiatky, vracia sa k spomienkam na horolezecké expedície a svojich horolezeckých kamarátov. V kapitole Podozriví romantici spomína na chatára a spisovateľa Bela Kapolku, ktorý by sa v tomto roku dožil 80. rokov.

Z „trochu iného súdka“ je tretia novinka do regionálnej študovne. Knihu **Spišské exody v 20. storočí** zostavili a autorsky do nej prispeli Miroslav Pollák a Peter Švorc. Okrem nich do knihy prispeli aj ďalší známi historici – Zuzana Kollárová, Milan Olejník, Ružena Kormošová a Patrik Dubovský. Knihu vydali v apríli tohto roku Občianske združenie Krásny Spiš a vydavateľstvo Kalligram. Dozvieme sa, že vysťahovalectvo na Spiši existovalo už na prelome storočí. Mnoho Spišiakov odchádzalo za prácou do Ameriky a niektorí sa o niekoľko rokov vracali späť. Kniha sa venuje predovšetkým nútenému vysťahovalectvu – exodom. Nezaobera sa len holokaustom a deportáciami Židov, ale nájdeme v nej aj kapitolu o nútenom odsune Karpatských Nemcov, spišských „odvlečencoch“ do sovietskych Gulagov, či likvidáciu rehoľných rádov v 50-tych rokoch minulého storočia .